

Redactiunea

se afla in

Strat'a tragatorului

(L. ö v é s z - u t e z a), Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se primesc decât numai de la corespondenții regulari ai „Fedoratiunii.“ Scrisori anonime nu se publica. Articlii trimisi si nepublicati se voru arde si numai la cerere espressa se returna.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Joui-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune :

Pre trei lune 3 fl. v. a.
Pre siesse lune 5 „ „ „
Pre annulu intregu 10 „ „ „

Pentru Romani'a :

Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 „ = 16 „ „
Pre 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni :

10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a timbrala pentru fiesce-care publicatiune separatu. In loculu deschisu 20 cr. de linia. Unu esemplarin costa 10 cr.

B.-Pest'a, 4/16. Jul. 1873.

II. Pauca sapientia regitur mundus.

Womu illustra cu câte-va esemple incapacitatea, — de a guverná bine, — a barbatiloru de statu ai Ungariei. Evidemintele d'in 1848. le vomu lassá la o parte, pentru cá acestea au supprinsu rama si pre barbati de statu multu mai ageri decâtu erá atunci si mai sunt astazi barbati de statu ai Ungariei. Potemu inse pretinde cu dreptu cuventu, ca se fia luatu invetiatura d'in tote câte au vedutu petrecundu-se in 1848/9 si mai alesu cu privire la referintiele romanomagiare, cá-ce noi aceste le avemu mai de aproape in vedere. Dar ei n'au invetiatu d'in acelle nemica, chiaru neci dupa trist'a lectiune a rigidulu absolutismu nemtescu de 11 anni. — La 1861. candu absolutismulu in Austri'a trageá de morte, si poporeloru impilate surridéa er'a cea noua a vietiei constitutiunali, barbati de statu ai Ungariei, ne fiindu siguri de restitutiunea „in integrum“ a drepturiloru tierrei, reclamata cu tenacitate de camera, spre a momi, tenendu in acceptare pacifica si plina de buna sperare, pre barbati conducatori ai nationalitatiloru, fecera prin influinta loru si intiellegere secreta, de camera numi una commissiune insarcinata a lucrá proiectulu de lege pentru multumirea nationalitatiloru tierrei. Capetele rezervate alle magiariloru in anu erá essitu indata la lumina, cá si anulu d'in saccu, pentru cá acellu proiectu nu s'au prezentatu camerei, firesce cu intentiunea invederata, d'a nu-si legá inainte manile prin eventualulu concludu allu camerei, acestu cugetu rezervatu s'a vedutu si mai lamuritu dupa inaugurarea deplina a dualismulu, cá-ce acum si anume la 1868. candu se creasse acellu adeveratu escamotagiu politicu, numitu „lege de nationalitate“ magiarii nu mai voiau se sclá neci de acelle preapucine garantie, ce cuprindeá proiectulu commissiunii dietali d'in 1861. Adeca lectiunea provisoriiu inca trasesse fara a lassá vre o urma in capetele barbatiloru de statu ai Ungariei. Ei nu rediusesse, ori cá nu vrusesse a vedé, ce erá cu cátu sciusesse nemtii centralisti de Vienn'a, a multum pre Romani, si, corifeii magiari, cu camera loru, neci atát'a! nu vrura se accorde Romaniiloru, cu tote cá pre timpulu dietali d'in Sabliu scieau in diuarele loru si spuneau in conversariu de capii nationalitatiloru, cá natiunea magiara mai multe si mai reali drepturi, decâtu acelle, ce se garantiedie nu numai Rloru, ci toturor nationalitatiloru; vorbiau chiaru si de perfect'a egalitate a toturor nationalitatiloru d'in tierra.

Vedemu bine acesta egalitate! remasa in sclavi'a nationale a toturor si in predominarea nationale a magiariloru. Si de la 1868 in coce câte appucature machiavellistice spre a face cu totulu illusoria legea de nationalitati. Organizatiunea municipieloru cu virilistii, palatulu fispaniloru, etc. etc. tote, tote sunt indreptate numai in contra natiuniloru nemagiare si in specie a Rloru, pentru cá magiarii numai de acesti-a au emere, precandu d'in contra numai la Romani ar trebui se caute incredere si simicetia, cá-ce aiurea cu anevoc voru asi. . . (Va urmá.)

Metropoli'a veduvita a Romaniloru greco-orientali.

II.

„Reform'a“, „Pesti Napló“, „Hon“, „Pester Lloyd“ si dimpreuna cu aceste tote cellalalte jurnale neromane din Pest'a indata dupa repausarea Metropolitulu Siagun'a, ori pentruca sunt reutacióse, ori pentruca de felu nu li sunt cunoscutie impregiurárele hierarchice ale romaniloru adduceau un'a dupa alt'a scirile celle mai incredibile si scornite despre implinirea scaunulu veduvitu metropolituanu, voidu prin aceste sciri neintemeiate mai multu a seduce pre cetitorii loru usioru credietori.

Ori unulu ori altulu se fia fostu motivulu loru la respandirea atátoru colossale si imposibile inventiuni: elle tote au constatatu pro primo: cá voidu a da direptiune politica in susu si in josu, nu potu pretinde, ca comunicatele loru a priori se se primésca de bani buni, va se dica: nu sunt demne de crediementu; pro secundo: cá elle potu fi forte bine orientate despre referintiele interne chiaru si a Chinei, dar' despre referintiele interne alle statulu Ungariei, de a carui aperature aprige pretindu a fi elle, n'au nici o cunoscutia.

Scirea d. e. cá Episcopulu Olteanu va se fia urmasorulu lui Siagun'a in scaunulu Metropolituanu, si cá Episcopulu Ivascovici neci in combinatiune nu pote veni, de ora ce acestu-a este de religiunea greco-catolica, precum este si Vicariulu Mironu Romanu trece chiaru preste hotarele cellei mai stupide nesciintie si vatema cátu de bine chiaru si person'a Episcopulu Olteanu, bine vedutu la guvern'u, candu nici atát'a nu sciú despre ellu, cá ce a fostu si ce este, si cumca ca fiu allu bisericeii greco-catolice, nu pote fi metropolitulu bisericeii greco-orientale, de carea s'a tenuu Siagun'a; elle nu sciú preste totu neci aceea, cá romanii diu Ungari'a si Transilvani'a dupa confessiunea loru sunt greco-catolici si greco-orientali; nu sciú de siguru nici differinti'a ce essite intre aceste doue confessiuni, cu atátu mai pucinu cunoscu persoanele dignitarie alle romaniloru de ambe confessiunile.

Daca acum jurnalele celle mari din Pest'a, cari pretindu a poté da tonulu si direptiunea in trebile nostre publice din Ungari'a, totu asiá de bine cunoscu si cellalalte cause publice alle romaniloru: atunce-a, dieu, nu ne pote cuprinde mirarea, de ce trebile publice si de mare insemnătate alle romaniloru nu inaintedia de felu, ma de unu timpu incoce nici nu se mai pomenescu nici in jurnalele neromane nici in birourile guvernulu. Nici nu se mai pomenescu, din simpl'a causa, cá-ci barbati conducatori ai Ungariei atát'a pricepu din aceste, cátu pricepemu noi din limb'a si literatur'a Sanscrita. Au auditu si ei din departe, cá in Ungari'a si Transilvani'a essistu si romani si cá romanii formédia multe gravamine facia de guvern'u, cari gravamine ascépta de multu deslegare pacinica; dar' aceea, cá de ce natura sunt si ce contienu acelle gravamine? nici n'au auditu nici nu sciú. Este pentru ei pote unu ce degradatoriu a studiá cu deamenuntulu referintiele interne alle Ungariei, pre carea voescu a oinnaltia de-

odata la cultur'a Franciei si Anglitterei? Daca da: retraga-se de pe terrenulu publicu, de care ei nu sunt demni!

Acum'a pricepemu noi inconvenientulu, ce l'am afflatu mai alalta-eri in vorbirea Dlui Iosifu Hossu tienuta cátra Ministrulu de culte si instructiunea publica cu occasiunea, candu DSA in fruntea unei deputatiuni de confessiunea greco-catolica romana a substernutu memorandulu romaniloru greco-catolici pentru concederea unui sinodu particulariu besericescu. Nu cum-va chiaru si ministrulu erá informatu tocmai asiá de bine in causele confessionale alle nostre ca judenalele celle mari din Pest'a si alti barbati de statu ai Ungariei? nu cum-va parlamentulu Ungariei de acum'a inainte va fi silitu a impune de detorintia ministrulu de culte si aceea ca se studie die referintiele hierarchice alle differiteloru popore din Ungari'a, precum a impusu de detorintia ministrulu de justitia, se studie die cu deamenuntulu referintiele juridice alle Ungariei?

In adeveru mare nefericire pentru locuitorii Ungariei, cá barbati de statu si jurnalisti (pretinsi) de auctoritate mai bine cunoscu institutiunile hierarchice alle Americi, decâtu alle Ungariei, alle patriei loru proprie. Ce potemu acceptá si pretinde de la straini, daca aici chiaru intieptii tierrei nostre nu ne cunoscu, nu ne intielegu si nu vreu a cunósce. Numai se nu o patiesca cu intieptiunea loru!

Dupa acestu intermediu, care credemu a nu fi fostu de prisosu, trecemu acum la adeveratulu obieptu allu nostru.

Statutulu org. dispune deosebitu intr'unu „Appendice“ despre alegerea Metropolitulu, si adeca de la §. 155. pana la §. 157.

Dispusetiunile, ce se cuprindu in acesti trei §§. sunt de doue feluri; unele tractédia despre affacerile Consistoriiu Metropolituanu pana la deschiderea congressulu electoralu, éra alte deliniédia drepturile si detorintiele congressulu insu-si, va se dica: regulédia procedur'a alegerei de Metropolitu.

Pana la convenirea si resp. pana la prim'a siedintia a Congressulu alegatoriu activitatea Consistoriiu Metropolituanu se manifesta in doue direptiuni, un'a: privesse mórtea, priveghiarea si immormentarea Metropolitulu, ceea ce privindu mai multu cerimonie besericesci, nu se suppone essaminarii congressulu; alt'a: privesse conscrierea si assecurarea averei Metropolitulu, conducerea intregi provincie metropolitane si conchiamára congressulu alegatoriu.

Si aceste de pre urma vinu a fi essaminat si in congressu.

Affacerile consistoriiu Metropolituanu in privinti'a cerimonieloru, ce sunt a se indeplini pana la immormentarea Metropolitulu, aci le lassamu la o parte, deora ce aceste, ori-cum se fia severste, nu potu provocá nici desbatere, nici desbinare intre membrii congressulu. Alt'a este cu cellalalte affaceri.

Dupa repausarea metropolitulu fiacare Senatu consistorialu (besericescu, scolaru si epitropescu) adunandu-se la o siedintia estraordenaria, esmitte din sinulu seu câte 2. Assessori ca delegati ai sei la olalta 6. insi „spre a sigillá numai decâtu dolafele si odáile, a in-

ventá averea si hártiele repausatulu, se parandu celle ce sunt proprietatea eparchiei de celle ce sunt proprietatea lui“, „odorele si pretiosele besericesci, bibliotec'a si cellu alaltu fundu instructu de economla pre langa acestu inventariu se pradá la timpulu seu noulu Metropolitu.“ (§. 136. 137.).

Aceste dispusetiuni alle statutulu org. potu da ansa la multa cértá si disputa, mai vertosu daca metropolitulu more fára testamentu. Ce se pote privi si ce nu, de „averea privata“ a metropolitulu? cine are a se infacisiá din partea Metropoliei la inventarea judiciala a averei remase, carea in intiellessulu legiloru civile negressitu trebe se se intemple? ce rolu are acestu representante la inventarea judiciala? sunt intrebáre neresolvite in statutulu org., dreptaceea mai vertosu, daca voimu a procede cu scrupulositate, potu provocá desbateri. Pretiosele, dolafele, preste totu mobilele din curtea metropolitana cari n'au fostu pradate d'insului la intrarea in officiu, negressitu sunt a se privi de avere privata a metropolitulu repausatu, si ca atari sunt a se sustiené in tota integritatea loru pana atunci-a, pana candu dupa legile civile s'a pertractatu lasamentulu cu eredi repausatulu si cu consistoriiu metropolituanu, ori a remasu testamentu dupa metropolitulu, ori nu.

La inventarea judiciala afara de cei 6. delegati ai Consistoriiu dupa parere nostra, trebe se fia de facia si fisculu metropolituanu, care incedendu de la acestu actu pana in fine va avé se apere drepturile Metropoliei din punctu de vedere juridicu. Si fiindá in causele de cestiuni de dreptu fisculu este representantele Metropoliei, este prea evidentu cá la tote pertractárele judicatoresci, processuale ori neprocessuale nu consistoriiu, nici atare assessoru, nici vicariulu, ci deadreptulu fisculu este a se citá, si noi credemu, cá in contra competintiei salle abia se pote face exceptiune. De aici-a inse nu urmédia inco, cá fisculu se nu fia indetoratu a relationá, — despre celle indeplinite prin ellu, — Consistoriiu; chiaru din contra: consistoriiu trebe se aiba cunoscutia deplina despre toti passii fisculu deorece consistoriiu si nu fisculu este indetoratu a relationá Congressulu despre tote câte s'au intemplatu de la mórtea metropolitulu pana la adunarea congressulu.

In cátu pentru Consistoriiu Metropolituanu, drepturile si detorintiele acestui-a sunt de mare insemnătate si de natura administrativa, despre cari in numerulu viitoriu.

Cártile de invetiatura

in scolele nostre confess. si dreptulu de supraveghiare a guvernulu.

Ministrulu ung. de culte si instructiune publica a adressatu consistoriiulu archidiecesanu din Sabliu, cu dat'a 10. Iuniu a. c., urmatori'a ordenatiune:

„Din partea inspectoriloru scolari respectivi s'a facutu aretaru la ministeriulu culteloru si instructiunii publice, cá in mai multe scole elementare romane de confessiunea gr. or. se folosescu cárti scolastice, cari cuprindu doctrine false, contrarie constitutiunii statulu ungurescu, si a nume:

1. Cartea de cetire pentru scolele poporali romane, de Zacha-

ria Boiu, Sabliu 1870, in carea pre paginale 111-113. si 130-133. inclusivu, Transilvani'a se descrie si presenta ca patria si proprietate a Romanilor, ca provincia separata de Ungari'a si supusa imperiului austriacu, — si unde de alta parte se accentua necesari'a uniune a toturor Romanilor carilocuescu vastele teritorie d'entre patru poteri diferite.

2. Elemente de istoria patriotica si universale pentru scolele poporali romane gr. orientali, de Zacharia Boiu, Sabliu 1870, — in care manualu inca se observa, pre paginale 74, si 112-114, directiunea doctrinelor false mentionate in punctulu precedentu.

3. Elemente de geografia pentru scolele poporali romane gr. orientali, de Zacharia Boiu, Sabliu 1869; din datele ce se insira in aceasta geografia pre paginale 111, 113, 116, 122, 123, 124, 125, 127, 128, 130, 132, 133, 136, 138 si 148. se vede apriatu: ca Transilvani'a este tratata ca tierra separata de Ungari'a si este impartita astfel, precum nice candu n'a fostu impartita, adeca in o parte de catre media-nopte, apoi de catre media-di si resaritu; dupa aceea auctorulu se incerca a fanatisa nationalitatea romana prin doctrine false si tendentioase, mai verosimil prin reproducerea nescirbita a meditatiunii lui Georgiu Baritiu, intitulata „Una privire preste tinentulu Hatiegului“, care meditatiune animedia si insufflotesce pre Romani; mai departe, Banatulu inca se descrie ca provincia separata de Ungari'a, si se instruce, ca nationalitatea romana formedia maioritata preponderanta atatu in Transilvani'a catu si in Banatu; se agita apoi si prin acea doctrina, ca Ionu Huniadi ar fi fostu unu fiiu allu nationalitatii romane, si in fine se inregistre dia, asemenea cu intentiune de agitare, lupt'a de la Selmberu, unde voidodulu romanu, Mihaiu, a batutu cumplitu pre unguri, inse fara ca se se faca mentiune si de alte batalie ce s'au severitu pre campiele Transilvaniei.

Deci, fiindu ca tiner'a generatiune are se-si procure din aceste carti nisce cunoscentie false si contrarie constitutiunii tierrei, ceea ce eu nu trebue si nu potu se sufferu, — veniu a invita a tota seriositate si stim'a oficiale pre ven. consistoriu, ca fara amanare si cu tota energ'ia se faca dispuse-tiunile necesarie in sfer'a sa de activitate, pentru ca cartile insirate mai susu, pre anululu scol. venitoriu 1873/4. se fia prelucrate in spiritulu constitutiunii patriei nostre si apoi se se schimbe cu nou'a editiune a cartiloru astfel emendate.

Me vedu necesiatu, se dechiaru din capulu locului, ca eu — la casu candu editorulu cartiloru citate, si respectivu auctoritatile besericesci, cari mediuloescu latirea acestor carti, aru intrelassa, din ori si ce motivu, a emenda cuprinsulu falsu si contrariu constitutiunii allu acestor carti, inca in decursulu acestui annu scolasticu, — nici unu momentu nu voidu esita a cere interventiuena ministrului de interne in aceasta afacere momentosa si din punctulu de vedere allu politiei de statu, prin diasulu a ordona interdicerea acestor carti si apoi a essecuta acea ordinatiune cu cea mai stricta consecintia.

In fine rogu pre ven. consistoriu, ca, la tempulu seu, se-mi tramitta d'impreuna cu reportulu atatu mie unu esemplariu din cartile emendate, catu si respectivulu inspectoru scolariu.

Buda-Pest'a, 10. Iuniu 1873.

Augustu Tréfort.

Dederamu intregu testulu ordentiu-nii Dlui min. Trefort pentru ca se cunosca publiculu cetitoriu incatu pote ave cuventu ministrulu si in catu nu, totu odata, plinindu misiunea nostra de diaristi romani, facemu observatiunile, cari le credemu a fi neaperratu trebuintiose spre lamurirea cestuui.

Cartea de lectura a Dlui Z. Boiu era, inca mai nainte de er'a dualistica, spinu in ochii maghiarilor, ba chiaru si a sasilorulu, alle caroru intentiuni facia de Romani, nu se osebescu intru nemica. —

Denunciari s'a facutu destulle in organele loru publice, pote ca se voru fi facutu si officiali secrete, dar se pare ca regimulu de atunci nu li-a atribuitu vre o importantia, pentru ca n'a emisu edicte si ordinatiuni in asta privintia. — Dupa inaugurarea dualismulu denunciari se reinnoira cu vivacitatea caracteristica suprematisatorulu. Faimosulu Koos Fer. si unii inspectori scol. intolentanti n'au incetatu de a reclama la ministeriu, pana candu acestu-a in fine se suffulca si dede ordinatiunea de mai susu. — Dinariile magiare cunosceau de mai multu timpu acea ordinatiune minist. pote chiaru pana a nu fi essitu d'in officulu de espeditiune a ministrului resp. pentru ca elle mirosa tote, dar apoi li-se si comunica precum i-s'a comunicatu si lui „Pesther Lloyd“ de a dreptulu, cu tote ca cea mai officiosa intre officiose, affectedia a fi primitu testulu ord. chiaru d'in Sabliu (?) pre candu acellu-a i-s'a tramissu mai d'in apropiare si de a dreptulu d'in officiu a ministeriale, ce se chiama „bureauulu de pressa“.

Armenii de la „Magy. Polgár“ au sollevatu, in dillete trecute, acesta c stiune, dar noi — cu tote ca adese ori am fostu provocati la polemice de acestu organu; d'in principiu nu stamu la vorba cu renegatii, ca-ce acesti-a ultraisti, precum sunt toti renegatii, fia relegiunari, fia politici, ei nu sufferu neci ratiune, neci argumintele ei, ba timpulu inusu-si, care unde ratiunea nu pote, mai tocesce si mai rode cu dintii sei cei de ferru, prea arare ori numai pote essercita influentia asup'a acestui sriu de omeni, catu in celle mai multe casuri, acestu betramu operariu remane si ellu de rusine cu actiunea sa, pana candu in fine, perdiendu-si patientia vine, ca unu doctoru atotu potinte, cu instrumentulu seu cellu incovoiatu, — cu cos'a — spre a vindeca tote bolele trupulu si alle mintii.

Trecemu la punctele ordinatiunii minist. I. Cartea de cetire. Ad. 1. N'avea ce se supera D. min. ca Transilv. se dice „patria si proprietate a Rloru“, pentru ca nu se eschidu neci magiarii neci sassii de la acea patria si proprietate commune, dar se nu se perdia d'in vedere cumea „a potiori fit denominatio“ si ca prin urmare Transilv. este pamentu romanescu mai multu, decatu ori ce alta. — Ad 2) ca se accentua „necesitate a uniunii toturor Rloru“, nu pote fi peccatu, si daca este, noi lu committemu in tote dillete, propagandu necesitate a uniunii literarie, prin care vomu ajunge la acea politica; firesce, noi Romani tindemu la uniune cu mediuloce morali, prin cultura, vrendu a maturisa ideea, si nu prin forti'a brutu, neci cu vetemarea dreptulu altoru-a, nu tindemu a ni apropiia lucru strainu, ci a deveni in possessiunea ereditatii nostre. A pune stavila acestei porniri preanaturali, nu este potere pre pamentu si nu va fi a impedece acellu actu maretu, candu timpulu i va fi sositu, ba noi credemu in prevedintia, ca impreguririle schimbate, voru schimbati si ideile concetatiunilor nostri magiari, si interesele loru speciali voru deveni identice cu alle nostre, — marele interessu commune allu conservarii, allu essistentiei, allu progressulu ambelor elemente, va face ca se se sprignesca unii pre altii intru consolidare, intru infruntarea pericloru; cu unu cuventu, va veni unu timpu candu barbatii de statu ai Ungariei voru pleda insi-si unirea elementulu romanu si filii natiunii magiare o voru dori, in locu d'a o cambate ca si asta-di, chiaru intru interessulu bine intieessu allu ginteii loru. Acestu interessu essiste si asta-di, dar lips'a momentana a pericloru commune si mai alessu amagitoriele illecebre alle poterii suprematisatorie, li intuneca mintea ca se nu vedea periculu ce ascunde, pote, viitorulu cellu mai de aproape si se combata chiaru si in idee consolidarea prin unire a elementulu romanu, ce porta in sine germinele securitatii si a consolidarii imprumutate, adeca si allu

elementulu magiaru, neinruditu ce este, isolatu in Orientulu Europei, prin urmare si relegatu a se uni strinsu cu acellu-a, alle caru interese vitali sunt identice cu alle alle si pretindu imperiosu imprumutate spriginire. Dar batemu toc'a la urechi'a surdului. „Dum canis os rodit, socium quem diligit, odit“. Sentintia nu preacetica, inse pururea adeverata. — Ad pt. 3) ca auctorulu considera „Transilv. de tierra separata si rupta de catre Ungari'a, ca provincia supusa Austriei“ ce e dreptu, Dl. min. Trefort are cuventu a dice ca acea doctrina nu respunde actualitatii; dar cartea s'a scrissu si tiparitu atunci, candu in factu lucrulu era asiá; de altmintrea neci D. min. neci altu magiaru se nu iee in nume de reu Romanilor Trans. daca ei numai de „facto si nu de jure“ recunoscu uniunea Transilvaniei, facuta de ei fara de ei si cu nemicirea drepturiloru cascadegate in tota form'a, sterse mai apoi unilateralmint. Apoi auctorulu (D. Z. B.) nu va fi dissu de felu ca Transilvani'a este provincia supusa „Austriei“, ci numai „Domnitorulu“, sau ca se tiene „de imperiulu Austriei“, ceea ce este cu totulu alta.

(Inchiarca va urma.)

Cum s'a finitu lupt'a consiliulu municipalu Fagarasiu?

Voru fi inca multi intre onorab. cetitori ai foiei nostre, cari cu neastemperu voru fi acceptandu respunsulu la intrebarea de susu. Ne grabimu deci a respunde; inse din capulu locului premittemu, ca din nenorocire finea n'a incoronatu opulu; cei cu trei bani in doue pungi au nimitu triumfulu Romanilor devotati cauzei, si au mediulocitu triumfarea, de si numai in aparintia, a omeniloru silei volniciei si ai violintieloru, pre cari asta-di, din ticalos'ia si spre rusinea nostra, si a unimu stapanii dillei, domni situatiunii, poternicii facia cu cei nepotintiosi, etc.

Precum se scie, consiliulu municipalu allu districtulu Fagarasiu fu convocatu unguresce la siedintia straordenaria pre diu'a de 7. Iuliu, spre a fi martoru la instalarea impintenatulu capitaniu supremu Boér Kálmán si spre a luá actu despre ordinatiunea ministrului Szapáry, prin carea se nullifica conclusele acestui municipiu. luete inca in siedintielele congregatiunii, la 7 si 9 Aprile. — Scirile, cari au sositu la Pest'a in primele dille dupa tienerea acellei siedintie intr'adeveru straordenarie, au fostu si diverginti, si obscure, pentru aceea noi amu acceptatu informatiuni mai detaiate si mai esacte. „Gazetta“ in urulu seu de la 13/1. Iuliu aduce unu reportu detaiatu dupa care noi cstragemu urmatoriile:

Siedintia o deschide vice-capitanulu Codru Dragusianu. Dupa deschidere advocatulu Arone Densusianu, in cointiellegere cu protopopulu Metianu, vicariulu Micu si altii, avendu in vedere, ca literale prin cari s'au convocatu consiliulu municipalu s'au redactatu numai in limba magiara, prin ce nu numai s'a desconsideratu legea, dar totodata s'a ignoratu si vetematu dreptulu cellu mai scumpu adu acestui municipiu, — face propunerea: „Consiliulu municipalu, dechiarandu conchiamarea acestei siedintie de ilegale, conclude disolverea ei, si insarcinedia pre vice-capitanu se convoce catu mai curendu consiliulu municipalu la o alta siedintia straordenaria, pentru pertractarea toturor agendeloru intefitorie.“

Acesta propunere provoca mare perplesitate in castrele loialiloru si umilitiloru, din carea i scapa numai fiscalulu I. Romanu prin propunerea nu prea bine mirositoria: ca numai dupa instalarea capitaniulu se se inchida acesta sied. ilegalmintea conchiamata si se se conchiamie alt'a, dupa formele legali. Acesta propunere se primi cu 37 contra 31 voturi. Noulu capitaniu depune apoi juramentulu, si-cetesce vorbirea de in-

truducere, si este bineventatu din partea notariulu primariu Gremoiu prin o vorbire, ce se dice ca i s'a datu s'o invetie de rostu.

Dupa acest'a lucrurile incepu a luá alta forma, commissaresca. Capitanulu luandu presidiulu, desconsidera conclusulu luatu de adunare si staruesce pentru publicarea ordinatiunii ministeriale. Protopopulu Metianu pretende respectarea conclusulu, in sensulu carui-a adunarea dechiarandu-se de inchisa, nu mai pote pertracta alte agende. Presidiulu afirmandu ca acellu conclusu, aducundu se sub presidiulu v. capitaniulu, nu-lu oblega, deci staruesce pre langa publicarea ordinatiunii ministeriale si interdica ori-ce discussiune.

Adv. Densusianu, Duvlea si Teofilu Francu saru intru aperarea conclusulu si ceru respectarea lui, inse in daru, ca-ce d. Boér nu voida se scia nimicu din tote aceste; pentru aceea 37 membri presentara unu protestu si parasira adunarea. Cei remasi inse, intre cari si fiscalulu distr., continuara siedintia si luara actu despre ordinatiunea ministeriale. Acest'a s'a potutu face, pentru ca legea ung. s'a ingrigitu si pentru assemeni eventualitati. Era inse bine daca maioritata nu parasia adunarea, ci remanea acolo, spre a face imposibile ori-ce conclusu in numele municipiulu.

Protestulu lu vomu publica in nrulu prossimu dimpreuna cu subscrierile.

Immormentarea.

Pr. S. Salle Parintelui

Andrieu Baronu de Siagun'a,

Archiepiscopu si Metropolitu Romaniloru de religiunea gr. or. din Ungari'a si Transilvani'a

Unu conductu funebrele din celle mai impunetorie undula pre stradele si piatile principale alle Sabliului, Mercuri dupa 9 ore deminet'a. Aspectulu acestui-a era de ajunsu se ni reamintesca figura cea impunetoria a repausatulu.

Domineca dupa amedia-di trei flamura negre colosali de pre resiedintia metropolitana, edificiuu seminariale si cas'a parochiala din cetate, vestiau de departe repausarea marelui Archipastoriu, era in resiedintia, carea fu a dou'a di, luni, invescutu in negru erau espuse remasitiile nepretitulu defunctu pre unu catafalcu innaltu incunguratu de facile aprinse si de flori intr'unu cosciugu de metalu, inse imbraccatu remasitiile in vestimintele celle modeste alle unui monachu, conformu dispuse-tiuniloru testamentarie alle repausatulu.

Mercuri de la 7 ore deminet'a, strada macellariloru, in carea se afla resiedintia incepu a se impopula de cei ce doriau vedea cea din urma petrecere a repausatulu.

La 9 ore o multime mare de privitori si de condolenti de autoritati ecclesiastice de religiunea nostra din apropiare si din departare, dara si de alte diverse confesiuni, de autoritati militaria, civile si de un mare numeru de barbati cari representa intelligintia, commerciulu si industri'a.

Abia trecut jumetate de ora si conductulu se pune in miscare in ordinea dispus prin testamentu de repausatulu in modul urmatoriu:

Inainte mergea unu clericu imbraccatu in stichariu negru purtandu o cruce mar negra;

Dupa acest'a urmara cate patru pedagogi si clerici din institutulu nostru archidieceasanu cu profesorii loru;

Poporulu nostru credintiosu era-si cantu patru;

Totu asiá, adeca cate patru-cinci si sive preotimea gr. or.;

Unu clericu imbraccatu in stichariu negru, purtandu crucea mormentulu;

Chorulu condussu de profesorulu de cantari;

Doi clerici imbraccati in stichare negru purtandu lumine;

Par. Spiritualu Germanu imbraccatu in felonu negru ca preota immormentatoriu;

Carrulu funebrele trassu de siesse ca invescutu in negru; inaintea carrulu patru

otopresbiteri portau insemnele archierești decorative defunctului;

Consistoriul arhiepiscopului plenar și alți officieri în număr mare și cei-lalți condolenți după categorii; în fine Reuniunea sodalilor români a standardului și provădiutu cu formă agră.

Nemidlocitu după cosciugul se mai află, în afară de cei provădiuți în dispozițiunea testamentară, S. Sa Par. Episcopu alu Caransebeșului Ioanu Popasu și verul repausă-lui, dlu Georgiu Grabovescu comerciant și proprietariu de case în Pestă, precum și membrii consistoriilor din oparhie de sufragane și ai consistoriului metropolitan.

În ordinea acésta se mișcă conductul mare de omeni pe stradă macellariu în jos către piața cea mare, unde sosesc unu nou conductu alu bravilor brașoveni, și cu unu standardu marețiu tocmai vechiu de la gară drumului de ferru, unde se așază mai în același tempu, cându se face conductul de la residința în mișcare, pe unu trenu separat, vre-o sută la număr.

Astfelu intră conductul trecu prin piața Cismădiei până către magazinele imparatești spre Resinari.

Aci așteptă unu banderiu de vre-o 300 m. lărgiți din Resinari cu flamure negre spre primă conducerea carrului funebre până la locul destinației în Resinari.

Conductul de până aci se disolvă. Într-o vreme numeroși condolenți se urcaseră în trasurile cele numeroase ce așteptau în piața armatei celei mari, și urmara mai departe carrului funebre.

Ajungendu Conductul, la marginile Resinilor, fu întâmpinat de tinerimea locală de aci, de invetatori, de preotimi și de membrii comunei precum și de prea mulțu popor, care în ordine frumoasă se așază spre Resinari, — și aci sub sunetul clopotelor de la tote bisericele, pe sub arcuri de triumf făcute de brădi verzi și decorate cu flamure negre, spre biserica cea mare, unde se așază cosciugul pe un catafalcu negru.

În aceeași di seră se făcu priveghiere bisericească cea mare din Resinari; iera a doua di Joi la 9 ore, conformu dispozițiilor testamentare se celebră St'a liturgia și apoi serviciul funebrelu, după a cărui încheiere se asiedara remasitiile repausatului în cripta anume pregătită în apropierea cimeterei biserice.

Cu lacrimile ce inundau fețele totușu, după ce se depuseră cunune de flori și cosciugul și pre mortu și după ce se încheiea câte o mană de țărână pe cosciug, se departara cu totii de la loculu, și se primitu în sinulu seu remasitiile cele mai scumpe ale barbatului cu nume memoritoriu, pentru meritele cele ce abia se voru poté cu fidelitate descrie.

La mortu s'au impartitu, de către fratele spiritualu Germanu, între seraci 100 fl. lăsați de repausatulu spre scopulu său.

Commun'a Resinari, ca se tacem de simpatia cea esemplară a P. Sav'a Popoviciu, a altor preoti și mireni particulari, a datu mēsa commune la care a luat parte toti condolenții. La acésta mēsa în prezența celor mai corresponsatori a multianului P. Archimandritu N. Popă, Vicariulu arhiepiscopescu condolenților pentru amoniti ce a dovedit'o, și cu ocasiunea acésta repausatului.

La înmormentarea Escel. Salle Archiepiscopu și Metropolitu a fostu reprezentatu și Consistoriulu din Oradea-mare prin S. Sa P. Archimandritu și Vicariulu Episcopu Mironu Romanu, era comun'a bisericească de acolo prin advocatulu Ioanu Dragosiu și prin proprietariulu Alexandru Dragosiu; asemenea Consistoriulu din Oradea prin P. Protosinelu Andreiu Papu și P. Protodiaconu Goldisiu, I. Sierbanu și alții.

În Eri, Sambata a fostu parastas în biserică noastră din cetate, conformu anunțului funebre. La acésta pontifică Pr. S. Sa Ioanu Popasu cu asistența numeroasă a S. Sa roști cu ocasiunea acésta de di-

naintea usiloru imperatești o cuventare foarte petruandietoria.

În intellesulu §§. 161 și 147. din Statutu organicu episcopulu cellu mai betranu suplinește pre Metropolitulu în conducerea Consistoriului metropolitan și a congresului. Mai departe în casu, cum este cellu de față la noi, adică în casu de încetarea din viață a Metropolitulu §. 156. pin acel-lau-si statutu prescrie, ca consistoriulu metropolitanu în terminu cellu multu de trei lune de dille după repausarea fostulu metropolitu se convóce congresulu.

Pr. Sa Par. Episcopu alu Aradului, Procopiu Ivacicoviciu ca cellu mai betranu, din causă morbulu de care patimesce, de asta data nu pote correspunde dispozițiilor din §§. mai susu atinși și după cum audim a cedatu sarcin'a acésta onorifică Pr. S. Salle P. Episcopu alu Caransebeșului I. Popasu.

Acestu din urma a dou'a di după înmormentarea Metropolitulu a convocat consistoriulu privatu de assessori consistoriali metropolitani, în carea eră se se iec în consideratiune necesitatea convocării consistoriului metropolitan plenariu, pentru că acésta-a apoi se pote face colle de lipsa pentru cătu mai currend'a convocare a congresului electivu în intellesulu legiloru essistente.

Se vorbesce că convocarea e statorita pre 9. Iuliu a. c. și literele convocatorie pote că sunt și expedate.

După §. 148 și în conformitate cu §. 91. lit. l. din statutu organicu alegerile trebuiesc ordinate și publicate astfel încatu pentru mireni intru alegere și scrutinare și era-si intru scrutinare și deschiderea congresului se întrevina unu restempu cellu puciu de opt dille. Fiindu că tempulu în casu ca cellu de față se fipseza a proximativu cellu multu trei lune de dille după repausarea Metropolitulu și alegerile aru avé se se efectueasca în restempu de siesse septamane înainte de diu'a deschiderei congresului asiá tempulu de alegere este forte aproape (După „Telegr. Rom.“)

Din Cetatea-de-Petra, în Iunie 1873.

Domnule Red. Ve rogu se mi-permiteti a descrie pe scurtu în prețiuia „Federat.“ cellea, ce se întâmplă pre la noi cu bietulu popor, carele e în periclu de a deveni în cea mai deplorabilă stare materială prin gheșefortia filorū fara de lege ai lui Israelu.

Essaminandu starea materială a acéstu popor din districtulu nostru se vede, că d'in di în di merge totu mai spre ruinare; căci lu-sugu până la osu jidaniu prin procentu de 5—10 cr. după unu florenu pre septemana. Amu vedutu cu ochii mei cumu pentru 20 fl. v. a. s'a vodu cas'a și moși'a intréga, și bietulu omu fu silitu a essi în drumu cu famili'a intréga, scaldandu-si ochii în lacrimi și injurandu sortea. În districtulu nostru sunt intabulate pe moșie d'ale poporului 75 mii fl. și câte-va sute, tite cu procentele amentite, fara de unele menunțisuri. Cine nu si-póte intipui unde o se ajungem de vomu merge totu asiá. Pământurile au perdutu d'in puterea productivă, dările sunt grele; poporul se baga orbisii în datorie fara de a pricepe ce va se dica 5—8—10 cr. interese după 1 florenu pre septemana. Astufeliu poporul devine proletariu, devine sclavu pre viață și inca cui? Unei lipitóre de la care pana mai eri alalta-eri a cumperatu anele și cercei, unu Iuda, carele iubescé numai pung'a, și se lăpăda de lege, de Dumnedieu voindu a luá și sufletulu d'in omu. Astufeliu poporul mosteanu, care a invinsu totu ce a vrutu se lu-nimicéscă; asta-di e în periclu de a se închiná unor trasi-impinsi, destramati, cari cu suge si medu'a d'in óse.

Si cine lu-póte mentii d'in acéstu periclu? Apostolii și propăgatorii adevărului, a caror'a santa datorința e se invetie poporulu, sunt Preotii și invetitorii, cari pururea sunt în medloculu lui și vedu tóte templările lui. Se invetiamu dara pe popor, se-i esplicam ce va se dica interese de 5—10 cr. după florenu; éra nu a ne face și noi Israeli și a dá si noi bani cu astufeliu de procentu. Cellu ce voiesce a se înăvuti, caute-si medilóce mai oneste, éra de

nu învinge natur'a sa „se fia ca unu paganu și vamesiu.“

Aduceti-ve dar' aminte dloru preoti și fratiloru invetitori de santa-vi chiamare, de a învetiá pre popor la tota ocasiunea, în locu de a li ceti pre Isopu, séau a li spune numai și numai despre Adamu și Ev'a; invetiati-lu se se foréscă a luá bani pe cameta de 5 sau 10 cr. invetiati-lu a se feri de birtu, invetiati-lu cumu se lucre mai cu sporu și mai cu folosu agrulu seu și atunci apoi nu-lu va ajunge lenea. Indemnati-lu se invetie meserie si se nu-i fia rusine de acoste.

Nu mai de vomu face acésta, numai atunci ne potemu numi „lumin'a lumii; sarea pământului“ și „luminatori ai poporului.“ Dacă vomu face acésta potemu sperá, că viitoriulu va fi alu nostru.

Éra voi fii ai lui Israelu, lasati-ve de calcea ce a ti apucatu; cautati-ve alte medilóce prin cari se deveniti dein strentiosi, virilisti și miliónari; lucrați și voi ca Romanulu, căci de veti face totu asiá me temu, că deschidendu-si poporulu ochii o se vi plangeti voi sórtea că v'ati nascutu în lume

Elia Popu.

Blasiu, 29. Iunie, 1873.

(Reportu gener. despre agendele societatei de lectură a teologiloru din Seminariulu archidic. gr. cat. din Blasiu.)

Starea cassei. La începutulu anulu cass'a societatei dispunea de 130 fl. 60 cr. toti în obligatiuni. Percepțiunile în decursulu anulu acéstu-a sunt urmat. și anume: 51 fl. ca tace de la membrii ord. 11 fl. de la membrii estraord. 15 fl. donatiune de la Rerds. D. Timoteu Cipariu, Canonicu; 25 fl. donatiune de la Pr. S. Sa Michailu Pavelu Episcopu Gerlei; și 5 fl. de la D. Vasiliu Vancea economu internu în curtea metrop. la olalta 107 fl. cari adaugundu-se la summ'a de 130 fl. 60 cr. resulta summ'a de 237 fl. 60 cr. Scadiendu-se din acésta erogatiunile de 141 fl. 24 cr. din cari parte cea mai mare s'a spusatu pentru cumperarea opureloru, remane summ'a de 96 fl. în cr. cari toti sunt elocati spre fructificare în anululu venitoriu.

Biblioteca. La începutulu anulu numerá 267 opuri în 432 vol. la acéstea adaugundu-se cele incurse din anululu cur. în nr. de 30 opuri în 46 vol. summ'a în presente 297 opuri în 478 vol., acéstea sunt din diverse ramuri ale literaturii pr. religioase, morali, istorice, nationale, juridice, poetice, opere teatrale, pedagogice, filologice, politice, filosofice, legislative, agronomice etc. Diariu pre an. 1873. ni au venitu 15, și anume 14. romanesco și 1. franceu, acéstea parte abonate de vener. superioritate semin. parte gratuite. Opuri donate în anululu acésta societatea a primitu urmatoriele: „Istoria Traniei“ donata de D. Beniaminu Popu profess.

„Schematismulu Clerulu archidic.“ pre 1871. donatu de D. Iosifu Vancea, cancell. metrop.; „Calendariu“ pre 1873. de D. Georgiu Brateanu; „Codicele penale“ de D. Stefanu Cacoveanu, teologu. „Diorie Bihorului“ de D. Ioanu Popu, teol. a. I.; „Doruri și speranțe“ de Dr. I. C. Dragescu, „Istenele való Társalkodás“ de D. I. Popu, din Orlatu, „Principia generali și speciali de religione“ de Dr. Ioanu Ratiu, prof., „Epistola deschisa“ de D. Ladislau Vaida, „Papnevelde“ de D. Godeonu Blasiu, prefectu semin., caroru-a li adducem respectuos'a nostra multumita.

Asemene exprime mu sentiementele noastre sincere de recunoscența OO. DD. Redactori ai diariiloru: „Transilv.“ „Romanulu“ „Convorb. liter.“ „Semenetoriulu“ „Revist'a Scient.“ „For'a Scolast.“ „Reform'a“ și „L'Alliance Latino Russe“, cari au benevoitu a ni tramite gratuitu acéste organe pretiuite, rogandu-i totu odata că si pre venitoriu se arrete acésta-si generositate față cu societatea noastră. Totu cu acésta ocasiune adducem tributulu de recunoscența acellorū generosi barbati cari interresati de progressulu tinerimeii în totu anululu succurgu intru ajutorulu societatei noastre, între cari cu respectu și profunda veneratiune vomu aminti numai pre Pr. S. Sa prea bunulu nostru Metropolitu Dr. Ioanu Vancea de Butes'a care de candu a ocupatu scaunulu metropolitanu în toti anii

consolideadia bas'a societatei, donandu câte 50 fl. v. a.; și pre M. O. D. Ioane M. Moldovanu, pre care cu totu dreptulu lu potemu numi man'a cea dreapta a societatei nostre, pentru bunavointia și pentru numeroasele fatigie ce le pune în totu anululu pentru acésta, de ora ce prin dinsulu ni-amu procuratu și ni procuram totu opurele și tote cele necesaria spre promoverea binelui și scopulu societatei.

Activitatea și zelulu membriloru în anululu acésta-a inca a binemeritatu, că-ce ei si-cunoscera prea bine sublim'a lorū chiamare carea e progressulu în sciința și cultura, pentru că acéste le reclama imperiosu spiritulu tempului, că-ce poporulu lipsitu de sciința și cultura a lipsitu de putere și viață. Dreptu acésta pretrunsi de spiritulu nationale și amoreu religiunii, condussi de concordia adevératu fratéscă au și correspunsu misiunii lorū, desvoltandu inca de la începutulu anulu activitate doosebita, carea a duratu în armonia în totu decursulu anulu, ceea ce se vede din protocollulu sedit. unde la fia care seditia estraordinaria parte s'au declamatu poesie, parte s'au prelesu operate originarie, de cuprinsu religiosu-morale și istorico-nationale și anume:

„Unu cuventu către membrii societatei“ de Vasiliu Andrea teol. a. IV. „Sciința“ de Artemiu Codarcea, teol. a. IV.; „Câte-va cuvinte în memori'a lui Simeone Barnutu“ de Nicolau Galea, teol. a. IV. „Sciința, libert. și concordi'a fericescu nationile“ de Georgiu Munteanu, teol. a. IV. „Stefanu cellu mare“ de Petru Procupu, teol. a. IV. „Superstitiunea și Ateismulu escita pasiunile, éra theologia le moderedia“ de Vasiliu F. Saltechei, teol. a. IV.; „Ciganulu superbu“ satira de Iosifu S. Vasileu teol. a. IV., și Indifferentismu faccia de limba,— de nationalitatea nostra“, totu de acésta. „Invidi'a și efectele ei“ de Dionisiu Velicea teol. a. IV. „Originea jocureloru romane“ de Petru Russu teol. a. III., „Cine uita trecutulu, uita sufferinti'a, uita glori'a strabuniloru“ de Ioanu Campianu, teol. a. II., „Necesitatea și folosulu ce-lu trage unu popor din istoria“ de Petru Cordea teol. a. II., „Una lacrima pre momentulu croului Avramu Iancu“ de Teodoru Popu, teol. a. II., „O séra la sata“ prosa și „visulu“ poesia de Alessandru Barbulescu, t. ol. a. I., „Unu visu“ și „o séra de primavera“ prosa de Petru Bucuru teol. a. I., „Rescol'a țărânilorū Ardeleni la a. 1437. și a cellorū din Ungari'a la an. 1513—16., de Arseniu Bunea, teol. a. I. (o paralela) „Numai prin dreptate ne potemu face liberi“ de Gavriela Tataru, teol. a. I.

Activitatea și zelulu membriloru inse n'a încetatu cu acéstea, ci acésta fu manifestata și în publicu prin ținerea unei seditie publice în 1. Iunie s. n. 1873. la carea pre langa publiculu din locu amu fostu fericitii a salutá și unu numeru frumosu de ospeti cari tocma atunci se adunase la congresulu scolasticu din Blasiu, și pre langa tote ocupatiunile momentose și grave cei încungiuirau, totu-si si-au luat estenela a ne onorá cu presentia, pentru care li adducem profund'a nostra multumita, totu odata multiamimu Dlu Simeone Simonu parochu gr. cat. care cu acea ocasiune doná societatei 1 fl. 20 cr., éra D. Teodoru Botu cetatianu și diurnistu la jud. sing. din locu s'a facutu membru fundatoriu alu societatei cu 10 fl. în sensulu §-lui 19. din statutu solvindu 3 fl. Asemene adducem tributulu nostru de recunoscența veneratei superioritati seminariali sub acarei auspiciu parentesci progresedia și infloresca societatea nostra. Si în urma cu vintu placere facem cunoscutu On. P., că societatea nostra, carea pana acum a fostu numai: „societatea de lectură a teologiloru din Blasiu“ fora de a avé ce-va numire destinsa, precum au alte societati, în seditia cea din urma ordinaria s'a botezatu de către membrii acellei-a, primindu venerandulu nume alu memoritorielu martiru nationale „Innocentiu Micu (Clainu)“

Josifu Vasileu
pres. societ.

Dionisiu Velicea
not. corresp.

De langa riulu Almásiului,
(Cottulu Clusiuului) in Juniu 1873.

Dle Redactoriu! In nr. 42. 1873. allu-pretiuitului dinariu „Fed.“ au apparutu una correspondintia „De sub Mesesiu“ in care dlu correspondinte „Unu drumariu“ dupa ce arata, ca cine au fostu caus'a nereessirei unui romanu de notariu cercuale, trece mai departe afirmandu ca cele aserate de mine intruna correspondintia „De langa riulu Almásiului“ aru fi nebasato; ca-ci eu am-tacutu medu'a adeverului. Spre a arreta cumca n'amu tacutu nemica din adeveru, eca veniu a face splicatiunile necesarie.

Dici ca ai participatu la condemnabilu actu alu alegerei. Ai fostu altu unde va, dar nu la actulu alegerei; si ce scii, scii dein audiu, la a 2-a alegere nece pro territoriuu communei Top'a Sanceraiu n'ai fostu.

Prin urmare nice n'ai sciutu cursulu ei fara dupa informatiuni sinistre ai por-nitu; cumu poti se me acusi de infideli intru descrierea alegerei? Cu atata mai vertosu ca-ci eu n'amu pasitu ca „inimicus personae“. — fara a cauei, afara de aceea eu amu petrecutu cu atentiune totu actulu alegerei; eu amu vediutu tote, deci se scii Dle Correspondente „unu drumariu“ ca: Si tibi videtur, quod multa scis, et satis-bene intelligis, sunt multo plura, quae nescis.

Cursulu alegerei precumu l'ai descriu Dta Dle „drumariu“, asiá l'amu descriu si eu, aceea ca amu retacutu istorisirea pregatirilor vine de acolo, ca-ci n'amu fostu pre atunci acasa; dar' ore n'amu amentitu eu Dlu meu, ca corumpere au fostu mare?

Candu correspondintia mea dein nr. 33. 1873. aru contineá neadeveru, pentru ca amu retacutu pre Dlu G. L. ca pre caus'a reului, aru fi debuitu se-mi demustri, dacá nu cu argumente, celu putinu logice, cumca eu asiá fi afirmatu ca dlu G. L., nu porta pet'a, ce Dta „Unu drumariu“ n'ai facutu.

Dara se vedemu Dle Correspondente „Unu drumariu“, ca ore numai Dlu G. L. porta vin'a de a reusitu jidanulu de notariu? Sau dora a contribuitu la acea si zelozulu si neosebitulu Dnu, pre care lu-patrocinedi, si prein urmare nefacandu-o cu acea, amu alunecatu la neadeveruri. Te rogu Dle „Drumariu“ intraba-lu pre langa care deintre acesti concurrenti au fostu Dlu G. L. la alegerea prima? Si elu ti-va responde, ca cumajoritatea pre langa concurrentulu romanu G. Horvatu, deca nu s'au efeptuitu alegerea, cine e de vina?

Acumu intraba-lu cine au fostu contra Dlu Horvatu? Debe seti responde ca Dsa, de si a sciutu cu securitate ca concurrentulu celalaltu are multe pedici; ca interesele poporului pretindu schimbarea notariului, deince cauza? dorere, nu sciu, nice nusu competentu.

Intraba-lu mai incolo, Dle Correspondente „Unu drumariu“ ca la alegerea prima, candu eram si eu in sal'a alegerei, si candu voturile mai tote se intrunea in Dlu Horvatu, presupunendu ca eu sumu causa, pentru ce sa adresatu catra Dlu jude procesuale, atunci sa respinsu cererea. Dupa acesta apoi au urmatu certa; singuru Dtale tia-siu spune si mai multe.

In scurtu conducatori poporului la alegerea notariului de T. Sanceraiu sau portatu reu si Dta Dle Correspondente pentru indrasnel'a mea nu ti-face nice unu scrupulu; ca-ci caus'a nationala nu se apera asiá, se stamu mortfisiu pre langa unu individ, fara dupa cumu poftescu si interesele poporului, cu atata mai pucinu nu, pre langa unu atare individ care nu e placutu poporului. Dlu G. L. vinovatu la a 2 alegere era stapanulu Dtale, Dle „Unu drumariu“, e vinovatu intru alegerea cea de-ant'ia, ca-ci cele premise arata invederatu, ca indirecte au lucratu, ca Dlu G. L. se nu-si ajunga scopulu cu Dlu G. Horvatu, fara Dsa cu candidatulu Andreiu Lazaru; vedeti Dloru conducatori neunirea ce face, mai vertosu daca intrevinu si alte uneltiri, precumu aci.

In fine debe se esprimu parerea de reu facia cu Correspondentele „unu drumariu“, ca-ci Dsa cugeta, ca ori cate correspondentie

essu in publicu, de langa riulu Almásiului, auctorulu acelor'a e totu un'a si aceea-si persona.*)

VARIETATI.

(Minune de rosari — trandafiri. —) In gradin'a castelului d'in Reichenberg se affla trei tradafiri, unulu cu 15,000 pupi (boboci, muguri) altulu cu 10,000 si allu treile cu 8,000. — Trebuie ca acesti trandafiri au corone mari catu unu copaciu, sau ca sunt trei tufe de trandafiri, ceea ce inse, diuariulu de Reichenberg, — care serie acesta minune — nu ni-o spune.

(Unica la espusetiunea intern. de Vienn'a) sunt done catarguri ce servescu de codorisece flammureloru de la pavilonulu imperiale. Acesti bradi gigantici au lungimea abnorme de cate 150 petiore (25 stangini) si sunt d'in padurile Silesiei, proprietate a Archi-ducelui Albrecht. Transportulu ambiloru monstri de lemn, de la Friedland pana la Vienn'a, au costatu 1,100 flor. v. a.

** (Dr. Iosifu Samassa) fostu episcopu Scepusiei este numitu arciepiscopu Agrioi.

** (Numiri.) D. D. Demetriu Bonciu, adv. si deput. diet. si Alessandro Pappu sunt numiti membri consiliului directiunei nou infiintandei preparandie de statu in Aradu.

** (Collectiune.) Directiunea reuniunii ung. pentru ajutorarea literatoriloru, decise a aduna si a eda tote discursurile politice, ce Franciscu Deacu, le-a tienutu de la an. 1833—1873.

** (Promotiuni.) D. Iosifu Rednicu, ascultatoriu de medicina in Pest'a, facu inca ern'a trecuta primulu rigorosu, si in dilele aceste allu doilea, era in 12. Iuliu fu promovatu de doctoru in medicina. Salutamu pre junele doctoru pre acesta cariera, carei-a, dorere, romanii prea pucinu se devotedia, si-i dorimu celle mai imbucuratorie successe. D. Oncu, care si in Vienn'a a studentu cu cellu mai fromosu succesu, la Brussel'a (Belgia) a cascigatu pri-laudaver'a sa diligentia diplom'a de doctor in drepturi. Primesca cordialele nostre citari.

(Bibliografia.) A essitu de sub tipariu brosiur'a I. din Manualulu populariu de agricultur'a practica indiestratu cu mai multe ilustratiuni despre celle mai insemnate unelte agricole si dedicatu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, de Georgiu Vintila inspectore silvanalo-districtuale. Cuprinde: Nutritiunea si compositiunea plantelor; pamentulu, clasificarea, lucrarea si imbunetatiunea lui si o particiea din capitululu despre gunoii. Abonamentulu se face la autorulu in Fagarasiu. Pretiulu unei brosiure este de 40 cr. cu tramitere pre posta 46 cr. De la 10 esempl. se da unulu gratis. Brosiur'a II. va essu catu de currendu si se va tramite fara intardiare Dloru prenumeranti.

Avisu.

Acei on. domni, cari au primitu pana acum'a opusiorulu „Cuventari besericesci (acomodate pentru orice tempu)“ sunt rogati cu tota onorea se bine-voesca a tramete pretiulu esemplarieloru primite, fiindu ca a sositu momentulu de a refui spescele tipariului. Esomplarie tiparite se mai affla de vendiare in Gher'a la autoriulu si la tipograf'a diocesana pre langa pretiulu de 1 fl. si adaugerea portului pos ale; de la 10 esemplarie solvite se da unulu rabatu.

Gher'a, in 30. Iuniu 1873.

Ionu Papiu.

*) Din correspondentiele referitorie la alegerea notariului judanu s'a vediutu deja destulla ticalosia, urmedia deci se mai vedemu si ce-va imbucuratori, se vedemu pre judanu ca si-ica catrafusele si se duce, pana atunci in diurnalulu nostru nu se va mai da locu la aceste dispute de umbr'a magariului.

Red.

Insciintiare.

DD. cari m'au onoratu cu incredere, de a se insinua ca prenumeranti la Tom. II. alu predicatoru mele, sunt cu acest'a incunoscintiatu, ca acum e col'a 7. sub tipariu. Mi-oceru scusa, ca nu mi-am potutu tiené cuventulu datu, ca adeca cu capetulu lui Juniu va fi totu opulu essitu de sub tipariu. Vin'a nu e a mea, ci a tipografiei de aici, carea lucra cu multu mai moreu (incetu), decat'u asiá fi potutu presupune.

Logosiu, 2. Iuliu 1873.

Michaelu Nagy,
canonicu.

Ispania. Suspendera constitutiunii si proclamarea starii de asediu, este pre scurtu d'issu actuala situatiune a republicei Ispane. Cruntele versari de sango si nespusele devastatiuni ce rescolatii Carlisti committu mai alessu in provinciele Gasconia, Navarra si Catalonia, carui sangerosu bellu civile intre actualele impregiurari guvernulu nu pote face capetu, a indemnatu adunarea natiunala a suspinde constitutiunea si a proclamata starea de asediu in tierra, sperandu ca guvernulu investitu cu astfelu de potere absoluta, va pote se supprime mai currendu bellulu civile.

Prea trista si dorerosa este starea unui tierre daca guvernulu ei este constrinsu a se servi de acestu ultimulu refugiu; inse trebuie se face si acest'a daca este d'a mantui d'in gur'a prepastiei totale, nu republic'a Ispanica, ci insa-si tierra Ispania.

Dara se vedemu d'in cuventu in cuventu insa-si propunerea ministrului presiedinte Pi y Margall, unulu d'entre cei mai curati republicani ai tierrei: „Facia de bellulu civile d'in unele provincie, mai cu seama d'in Gasconia, Navarra si Catalonia, guvernulu republicei este permis, a lua neamenatu tote mesurile straordinarie, ce necessitatea resbellulu le pretinde, si cari potu contribui la grabnic'a restituire a pacii. Mai tardu guvernulu va da camerei seama despre modulu cum s'a servitu de absolut'a potestate, ce i se da prin acesta lege.“

D'in diuariulu „Indep. belge“ estragemu urmatoriile despre noulu ministeriu allu Ispaniei: Pi y Margall (presiedinte si de interne) este conosciutu. Maissonave (de esterne) este de origine francesu; ellu este comerciantu in Alicante si urmatoriu scolei lui Castelar. Gil Verges (de justitia) este advocatu in Saragossa, era in camera vechiu membru allu partidei republicane, Generariulu Gonzalez (m. de resbellu) a fostu capitaneu generariu provincieloru bascice. Jose de Carvajal (m. de financia) comerciantu d'in Malaga, omu ospertu, forte intelligente si possede conosciutie estine despre econom'a nationala. Ramon Costales (m. de commerciu etc.) este unu medicu d'in Corunna. Suner y Capdevila (m. allu colonioloru) este asomone medicu d'in Girona; omu forte intelligente, si conosciutu partisanu allu celoru mai radicali republicani.

D'in Rom'a, cu dat'a 11. Iuliu, a. c. se serie, ca S.Sa. Ponteficele va suspinde „a divinis“ pre Santa Cruz pentru portarea sa anti-prentiesca, dupa ce infruntarile parintesci au remasu fara de resultatu, continuandu acestu nepopa, ca partisanu allu pretendintulu Carlu si ca capu de banda a rebelliloru, a versá sanga fratiescu si estumodu a patá statulu prentiescu prin fapte anticanonice. Era timpulu ca S.Sa. Ponteficele, cu totu respectulu ce are pentru legitimitate, — se puna capetu scandalulu ce da unu preutu care se uita de respectulu ce detoresca legiloru besericesci. Numai aperearea patriei si a natiunii de strainu, pote justificá armele in man'a preutulu, dar por-nirile fratruicide lu condemna ca pre unu vilu criminalistu.

Sciri electrice.

Bucuresci, 15. Iuliu. D'in incidinte intruduceri legii despre beut'rele spirituose, 300 carcimari incercara a pro-

vocá disordine, inse fara ca se li succeda

19 insi d'entre agitatori furé incarcerati

Madridu, 16. Iuliu. Compunerea unui nou ministeriu d'in centrulu stangei este verosimila; partid'a drepta v propune mane votu de blamu contra lui Pi y Margall. Ostasii de pre nai „Almanza“ a trecutu pre partea insurgentiloru.

Petrupole, 15. Iuliu. Chanulu Chiwei se presinta in castrele rusesse si se decliaa vasalu imperatorelui rusescu.

Chanulu publicá in 24. Iuniu unu manifestu, prin care, condusu de gratitudine, sterge pentru totu de unu sclavia.

Bucuresci, 15. Iuliu. In Galati Turnu-Severinu si Craiova s'au ivit unele casuri de colera. Guvernulu luatu celle mai energice mesure. In Bucuresci starea sanitaru este deplinu destulitoria.

Indreptare. In Nr. 50. Facia I. C. 3. versu 9. in locu de „adusse“ a se ca „avusse“.

ALESSANDRU ROMANU

Propriet., edit. si red. respundiet.

INSERTIUNI.

Escriere de concursu.

N-ru 184. ex 1873.

Comit. fond. scol.

(1—3)

Fiendu a se ocupá postulu de invetitoriu adjunctu la scol'a normale din Nasoudu, Monoru si Borgo-Prundu escrie prin acest'a concursu pentru occuparea acelloru posturi.

Salariulu impreunatu cu fia-care de aceste posturi e: 400 fl. v. a. cari se capetu in rate lunarie antecipative.

Doritorii de a ocupá veri unulu di'n aceste posturi au se-si asterna supplicele documentate la comisiunea administratoria de fondurile scolari cellu multu pana in 1. Augustu a. c.

D'entre concurrenti se voru preferi aceli cari pre langa qualificatiunile prescriisse voru ave conosciuti'a celoru-lalte doue limbi alle patriei, adeca cea germana si magiara.

Din siodintia comisiunei administratoria a fonduriloru scolarie grantieresci.

Nasoudu, in 5. Iuliu 1873.

Presiedintele Secretariulu
Marcusiu. Toma Mihalea.

Sifilitic'a si impotenti'a,

fla vechie seu de curundn nasutu

se voru tratá dupa metodulu homeopatic de Dr. I. Ernst, Pest'a, strad'a idolilor (Göttergasse) nr. 6., etagiulu II., usi'a nr. 13 de la 2—5 ore dupa media-di

Aceste morburi se trateza a desse cu in modulu celu mai usioru cu dose mari de iodu si argintu viu, si acest'a se face nu mai spre ajungerea unui resultatu momentanu. Patientiulu vindecatu in modulu acestu a voru cadé mai curundu seu mai tardu in morburile celle mai infricosiate, incatu inca in aduncele batranetie voru ave, dorere, a sufferi greu de concedintele acestu tratari usiore si superficiale Seutu contra acestoru feliu de pericle ofera metodulu de tratate homeopaticu, care, precum este conosciutu, nu numai ca vindeca dorerile celle mai invecchite, ci effectulu lui este asiá de binefacatoriu, incatu nu lasa nice cea mica temere de urmari relle. Diet'a ce se va peserie este simpla si usioru de tienutu

3—12